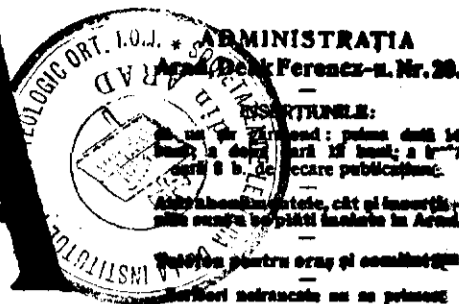

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

DUHUL CEL BUN.

Biruință, o biruință morală, o strălucită validitate a noastră a fost alegerea dela Pecița.

Candidatul nostru național, Dr. George Popa a întrunit 429 voturi, provocând balotagiu.

Intrarea noastră în activitate, pentru a doua oră a provocat balotagiu, — ceea-ce e un lucru de foarte mare însemnătate pe care o știu aprecia și partidele maghiare.

Unde intră în lupta electorală naționalistă, se schimbă fața luptei și contrarii au să calculeze cu amestecul unei noi forțe, de a cărei estensiune și importanță până acum nici idee nu au avut. Poporul nostru apare ca un element de luptă politică absolut superior, și unde iese în plan, produce rezultate uimitoare pentru contemplator, zguduitoare pentru cel-ce e în luptă cu dînsul.

Vechiul partid kossuthist cu candidatul său Zlinszki era să rămână în minoritate la alegerea de Vineri, căci până la decretarea ceasului de închidere a alegerii la locul al doilea era Dr. George Popa, candidatul partidului naționalist, abea eșit din fașă pe terenul luptei electorale.

Dar un frumos exemplu de solidaritate au dat Ungurii, când pentru a salva steagul maghiar al kossuthismului, în ceasul din urmă au grăbit și guvernamentalii să-și dea votul pentru kossuthiști, ca să nu ajungă Românul în balotagiu cu candidatul stăpânirei, Herczeg Ferencz.

Dar dacă frumos este a se da ajutor fratelui ajuns în strîmtoare, — inspiră și însuflețește solidara pășire a fraților.

Însăși zierele maghiare din loc recunosc, că la alegerea din Pecița cortegiul Românilor a fost cel mai impozant, mai însufletit, mai frumos. Și stau uimiți confrății șovinisti, stau cuprinși de admirare, în fața pășirei rezolute, demne și solidare a Românilor. Ei cuprind o adîncă îngrijorare pentru viitor, vîzînd pe arenă acest nou și puternic factor.

Descuragiarea intră în mijlocul lor; simt că începe să li-se clatine terenul de dominațiune de sub picioare, căci Românul nu mai este o turmă, nu sunt voturi de vânzare, ci Românii merg cu demnitate ca un trup, pe urma steagului partidului național.

Corupțiunea și ademenirile se resfrîng asupra celor ce încearcă să le facă; poporul român s'a deșteptat, știe ce vrea și

unde trebuie să meargă, și el merge înainte după conducătorii săi.

Alegerea dela Pecița a fost plină de învăț. Plină de învăț pentru contrarii nostri, plină de învăț pentru noi.

Cei slabi în credință și neîncrezători în forțele de viață ale poporului nostru au putut să vadă, să se convingă, cum-că Românii, când sunt în fața unui mare act de interes național, uită supărări, uită necazuri, ură și dușmăniî îndelungate, și toți merg împreună, ca un zid puternic și nebiruit.

Strălucit exemplu pentru aceasta ni-a fost alegerea dela Pecița, și modul cum s'au prezentat Românii din acest cerc, solidar ca o pădure birmanică, în fața Macbetului șovinist... Nu mai pătrund arginții lui Juda, pentru frîngerea conștiinței și demnității poporului, căci poporul e alipit de conducătorii săi, merge după glasul lor și steagul ridicat de dînsul, disprețuind uneltire și svărcolirile celor ce umblă după dînsul cu pungile cu bani; Românul votează pe candidatul român sărac, nu-l trebuie bani, nu ia bani, ci își dă votul și sufletul pentru candidatul naționalist.

Duhul cel bun s'a sălășluit între noi, pacea cea bună, armonia, credința în viitor, — și s'o știe șovinistii, acum și pentru viitor, că ori unde se vor găsi Români împreună, pe toată întinderea țării, de acest duh bun se vor pătrunde și vor lua lupta mare pe viitor, în jurul candidaților naționali.

Și Dumnezeu va fi cu noi!

După alegere.

Evenimentul, pentru care s'a pregătit din răsunet nu numai partidul național român cu o însuflețire fără margini și cu un avînt impozant, uimitor și plin de respect, ci și celelalte două partide: al guvernului și al kossuthiștilor — acestea ce e drept cu mai puțin entuziasm, și ca să ne folosim de expresia lor la adresa noastră: și cu mai puțin fanatism —, s'a terminat Vineri seara la urnă în Pecița. Această însuflețire, cu care alegătorii și conducătorii români activiști din comitatul Aradului au pornit acțiunea, acel avînt, cu care s'au aruncat în vîrtej pentru izbînda steagului național nu se poate descrie, pentru a face să aibă cine-va măcar o mică închipuire despre cele petrecute săptămîna trecută prin comunele românești din cercul Peciței. În turneul lor prin aceste comune, unde naționalismul zăcea aproape, pârlogit, fruntașii noștri au fost

martori vii ai efluxului spontan al sentimentelor naționale, cari de 30 de ani încoace dormitau și cari se manifestau cu o putere, ce a impus și contrarii lor, cari în acțiunea actuală a Românilor ved un semn de izbîndă morală indiscutabilă și un bun augur pentru succesele acestora în viitor.

Și dacă și de astădată în comitatul Aradului activitatea decretată de necesitatea supremă a situațiunii noastre politice nu a avut rezultatul dorit, un lucru rămîne pozitiv și fără îndoială: aceea izbîndă morală, pe care o recunosc ambele partide, și cari prin organele lor locale îndeamnă să imiteze pe Români, fanatizînd și ei pe alegătorii lor, în loc să deștepte numai însuflețire, (Fanatismul, după părerea acestor organe este așa se vede superlativul însuflețirei); acel avînt de însuflețire răpitoare de inimă este încă un succes strălucit, de care se pot felicita conducătorii noștri. De remarcat este mai departe și faptul, că Românii în câte-va zile (dela moartea deputatului Peciței până la ziua noiei alegeri) au fost în stare să câștige încrederea alor 429 Români cu toate presiunile, mituirile guvernului, și toate vorbele de miere ale kossuthiștilor în alianță cu internaționali. De acest fapt trebuie relevat în deosebi cu atât mai ales, cu cât s'a dovedit la evidență, că de valurile năvălitoare ale însuflețirei generale, de care era cuprinsă românimea în aceste câte-va zile de agitațiune colosală, s'a prăbușit ori-ce ademenire, ori-ce cuvinte de șagă din partea contrariilor, pentru a câștiga aderenți pe căi piezise, — lăsînd loc convingerei în sufletele noastre, că terenul mereu se pregătește, că ostenele fruntașilor noștri de a deștepta românimea din amorțire la conștiință și nouă viață națională și a o readuce mereu la matcă, nu sunt zadarnice, ci există speranța, să fie încununate de cele mai mari succese de izbîndă. Știm noi că dintr'odată nu putem avea recoltă bogată. Suntem convinși, că adînc trebuie brăzdat sufletul Românilor, pentru a putea sămîna și sădi în inimile lor fecunde drepturile imprescriptibile ca liberi cetățeni și conștiință Români, idea conservării de rasă, convingerea neștrămutată despre puterea noastră de viață, spiritul nostru viguros, rezistența noastră neînfrîntă până acum în seria de lupte nesfîrșite. Deși cu dorul de izbînda în internul nostru, am fost pregăsiți la o eventuală nereușită. Căci nu asta ne era exclusive scopul, ci a produce fermentațiune în sufletele alegătorilor, a câștiga teren și aderenți tot mai mulți activității politice române. Cu cele cinci comune române nu pu-

Sirolin

Cel mai excelent profesor și medic îl recomandă ca remediu cu efect

și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

team conta în chip hotărît la izbândă, scopul însă ni-l'am ajuns: românimea din acest cerc s'a trezit la conștiința drepturilor sale de alegători români.

Insuflețirea produsă în inimile acestor bravi oșteni ai steagului activității române, are să fie în viitor *cheagul*, care să ne învîrtoșească rîndurile acum încă laxe, mai mult ca altă dată, să ne strângă într'o falangă impenetrabilă de adeverați Landsknecht-I ai cauzei române. Cu conștiința rezultatului moral dela Pecica în noi, recunoscut cu franchețe de adversarii noștri; — cu conștiința datoriei noastre de Români în internul nostru așteptăm cu încredere în noi înșine și în alegătorii români, alegerile viitoare, în care să ducem la izbândă și glorie steagul național desfășurat.

Ziua de Vineri.

Glorie în vecl neperitoare s'a adus eri în cercul Pecica steagului partidului național român. Ziua de ieri înseamnă o biruință, care nu trece, nu dispăre fără a lăsa urme. Suntem încă prea sub impresiunea măreței desfășurări a luptei de ieri, ca și care recunosc înșiși dușmanii noștri — mai impunătoare, mai splendidă nu s'a văzut. Ce vor fi simțit Români, ce sguduitor a fost cutremurul obezilor sale seculare chiar la întâia încercare de a le frânge, vom avea ocaziune încă a o arăta mai pe larg cetitorilor noștri. Constatăm aci numai un lucru: ziua de ieri a impus respect și frică dușmanilor noștri.

Iată ce scriu ziarele din țară:

„*Függetlenség*“ scrie următoarele:

Lupta aceasta (dela Pecica) a întrecut cu mult pe cele de până aci. Atât ca rezultat moral cât și ca un ce interesant, ridică această alegere și o face de mare importanță pentru întreaga țară împrejurarea, că în cercul Pecica, acum a eșit pe teren întâia oară față cu partidele parlamentare maghiare partidul național român. Candidatul național român Dr. George Popa și-a ținut cu demnitate locul. Partidul său a pornit la luptă cu mare forță și a întrunit 429 voturi. Un fenomen extraordinar de important, care e vrednic de atențiunea fiecărui maghiar. E vorba, că partidul național român activist își încearcă aripile. Acel partid, care vestește cu glas mare, că la viitoarele alegeri generale pune *patruzeci de candidați și va trimite douăzeci de deputați în parlamentul „maghiar“*. Noi privim mișcările lor cu ochi mai nepreocupăți; încercările și speranțele lor, la prima vedere ne păreau sangvinice. Dar la tot cazul merită atențiune și trebuie să preocupăm pe *ori-ce politician care știe cugeta, disciplina aceea solidă, care a dominit în tabăra lor, alipirea poporului față la conducătorii săi și fanatismul care a pătruns această grupare...*

O parte dintre alegătorii erau surzi. Li s'a tot putut striga în urechi, că noi (48 iștii) dorim independența țării întregi, și binele întregii populații (sic!) fără deosebire de rasă; că fericirea acestor țări însemnează fericirea tuturor naționalităților, marea parte a Românilor nu răspundea decât cu numele lui George Popa...

„Arad és Vidéke“ publică din condeiul publicistului maghiar Kenedi Géza un articol în care zice între altele:

„În Pecica va fi balotagiu între Herczeg Ferencz și Zlinszky István. Nenorocita acțiune a partidului Ugronist, aproape de n-a produs, că partidul național român s'ajungă combatant serios cu cel maghiar. Nu a lor este meritul, ci a partidului liberal că nu s'a întemplat așa. Dar păcatul lor, neiertatul lor păcat este, că naționaliștilor români li-a succes, a mâna pe cele două partide maghiare una împotriva alteia, într'o luptă aproape pe moarte și viață, acolo unde maghiar cu maghiar nu este iertat nici când să dea între

sine un astfel de duel politic, nici când dar nici când.

Resultatul politic și moral al alegerii din Pecica prin urmare pe scurt este acesta: ambele partide maghiare, întărite cu sentimente dușmanoase, s'ar putea zice cu steagurile aplecate au părăsit terenul luptei. Voioși și cu bucurie internă, numai naționaliștii Români s'au împrăștiat în cerc. Și cu drept cuvânt își puteau repeta acasă: „I-am asmuțat bine pe Unguri; putem spera“!

„Aradi Közlöny“ scrie: Cercul Pecichei, care e frontiera etnică a elementului român din Ungaria și în care la trupina locuitorilor maghiari mlădițele române și germane, dau așa zicând stafajul: la alegerea de astăzi a arătat că cu Români întrați în activitate trebuie să ne dăm seama ca și cu un factor serios. La alegerea de azi, numai de câte-va voturi era vorba, că Români s'ajungă cu candidatul lor în balotagiu față de candidatul partidului kossuthist. Și succesul acesta — căci și cu ochii închiși trebuie să recunoaștem, că din punctul de vedere al Românilor este un succes moral cel de azi — succesul acesta înseamnă un lucru foarte trist; înseamnă aceea, că Români întrați în activitate știe bine s'aleagă armele fanatizării, armele solidarității de rasă — împotriva maghiarimii. Dar înseamnă și altceva: aceea, că la alegerile generale se va încheia o puternică gardă naționalistă în parlament. Eată aci comitatul Aradului: cercurile Radna, Șiria, Iosășel sunt toate cele mai expuse ținuturi românești. Dacă Români și în cercurile aceste vor pune candidați — cea-ce e mai mult decât probabil — speranța luptei cu succes îi așteaptă. Și unde mai e comitatul Hunedoarei, unde e grosul Româniilor din Ardeal?

Alegerea din Pecica.

Actul alegerii de ieri a decurs în ordine deplină aproape fără incidente mai grave. Un lucru ce trebuie să-l atribuim în mare parte atitudinii legale și a tactului președintelui alegerii Varjassy Árpád, inspector școlar și al substituitului său Dr. Ilie Precupaș.

Listele de candidare au fost prezentate încă de cu seara președintele prin bărbaiții de încredere a tustrelor partide.

Lista noastră în care se recomandă candidarea lui Dr. George Popa a fost subscrisă de următorii: Dr. Lazăr Ghebeleş, Vasile Giorogar, Alexa Apatean, Iuliu Luțai, Dimitriu Alexici, Dimitrie Șiclovan, Trăilă Teretean, Nicolae Dragoș, Arsa Novac, Ioan Bălaș, Sava Tămășdan, Dr. Dimitrie Barbu, George Șiclovan, George Tămășdan, Sava Rotariu, Nicolae Imbriocane. Bărbaiții de încredere au fost Dr. Dimitriu Barbu, Petru Tămășdan, Dr. Aurel Novac și Petru Dragoș.

Fiind toate listele, corespunzătoare legii, președintele candidează pe Dr. George Popa, Herczeg Ferencz și Zlinszky István.

Votarea se începe la 9 ore. La comisiunea a doua vin alegătorii din Pecica românească. Defilarea lor în fața partidelor maghiare a fost impozantă.

La publicarea terminului de închidere a alegerii raportul dintre voturile date era următorul.

Herczeg	713
Popa	428
Zlinszky	370

În intervalul acestui termen kossuthistii scotociseră cu mare greutate și trimițând după rămășițe prin comunele vecine, 79 de voturi, prin care ne întrecuseră cu numărul și intrarea densă în balotagiu. Resultatul a fost publicat la 8 ore. S'au dat

pentru Dr. Popa	429
„Herczeg	802
„Zlinsky	457

Președintele enunță balotagiul.

„Desmeteciți-vă!“

Un publicist din București a tipărit sub acest titlu broșura lui Tolstoi asupra războiului ruso-japonez. Ideile marelui cugetător rus sunt prea puțin cunoscute la noi și merită să fie răspândite, nu numai printre Români, ci mai cu seamă în unul din popoarele conlocuitoare, pururea belicos, isvor neseecat de ceartă și nemulțumiri.

Tolstoi, pe care-l știm cu toții de cel mai convins apostol al păcii, condamnă și acum înverșunata încăerare din Extremul-Orient. Invoacă în sprijinul său cuvântul lui D-zeu și al profetilor, păreriile unui mare număr de scriitori contemporani și face, în sfârșit, apel la conștiința fiecăruia, de a se înrola sub drapelul păcii universale.

E așa de frumos și de seducător să citești paginile, care probează cruzimea, inutilitatea și nebunia războaielor și să vezi revolta bătrânului în contra «brutelor» care se sfășie între ele, călăuzindu-se numai de patimile lor. Adevărurile simple, scoase din Biblie, încrederea lui cea oarbă în preceptul iubirii de aproapele, desarmează pe cel mai înfocat partinitor al războiului.

Dar — numai în teorie. E o ironie veșnică a sorții să fim în contradicție cu ce e bun și sfânt, să vedem binele și să urmăm contrarul. Interesele noastre sunt așa de diferite, puterile noastre așa de inegal împărțite, în cât suntem departe de a putea pune în practică principiul visatului altruism biblic.

Să iubesti pe de-aproapele! Frumos și nobil. Pentru a reuși însă, trebuie să atingem mai întâi acea nivelare generală de fire, de cultură, de sânge, fără de care armonia este o ficțiune.

Între popoare și țări nu sunt numai limite teritoriale. Mai sunt și prăpăstii sufletești, sunt instinctele mai mult sau mai puțin primitive, care nu pot fi șterse prin cuvintele filosofului sau prin porunca autocratului din tronul Rusiei, cel-ce a dirijat cu atâta izbândă congresul de pace dela Haaga.

Este înainte de toate spiritul de conservare, care te deșteaptă, îți dă arma în mână și te îndeamnă să te aperi până la picătura din urmă de sânge. Războiul de apărare e o datorie și sfânt, deoarece Biblia îți impune respect pentru viața ta și nu-ți ordonă nicăiri să o arunci fiarelor sălbatice.

Eată-ne de pildă pe noi. De un veac și mai bine, dela revoluția lui Horea încoace, suntem în continuă războire. Nu luptăm pentru teritor și pentru alte măriti deșarte ca împărăția Nordului. E o apărare, când cu arma, când cu vorba zadarnică, în contra unor atentate fără sfârșit, îndreptate asupra ființei noastre etnice.

Pace nu va fi decât cel mult relativă și suntem osârziți a da, cum s'ar zice, mereu cu pușca plină la veghe, câtă vreme — ierte-ni-se umorul — nu se va ridica de peste noi blestemul cu încălcirea limbilor din vremea risipirei turnului faimos.

»Desmeteciți-vă!« vom zice și noi, nu însă acelora dintre noi care luptă, (o, sunt așa de puțini!) ci celor nehotărâți sau lași, care propagă pacea și resemnarea.

»Desmeticiți-vă! vom zice apoi și Rușilor noștri de aici, amintindu-le, să învețe din pildele altora și să acorde o pace onorabilă, căci catastrofele nu sunt totdeauna pe partea celor cu forța numerică inferioară.

Războiul ruso-japonez.

DE B. B. B. B. B.

De zile încoace numai despre luptele dela Port-Arthur sosesc știri telegrafice în mare parte nesigure, contradictorii. Unele au vorbit despre pătrunderea asediatorilor deja până în imediat apropiere a fortăreței, altele, că numai mai câte-va redute din jurul fortului se mai află în mâinile Rușilor. Există deci o nedumerire până ce nu vor sosi știri pozitive despre marele eveniment al căderii vestitei cetăți a lumii. Cu toate că Japonezii luptă cu un eroism fără păreche, cu toate că disprețul lor de moarte cucerește din moment în moment nouă izbânză: tenacitatea asediaților nu a putut fi înfrântă până azi. O depeșă sosită din sorginte japoneză spune că asaltul final întârzie din cauza că Japonezilor le dă de lucru îndepărtarea minelor suterane ruse, care și până acum sub durata năvălirilor au cauzat simțitoare stricăciuni trupelor japoneze. La Petersburg pe semne cercurile superioare sunt îndestulite cu apărarea garnizoanei Port-Arthurului, căci țarul a numit pe Stoessel, comandantul de fortăreață în Port-Arthur, adiutant al său în semn de distincție și recunoștință.

Londra, 26 August. În Tokio și în toate orașele mai mari ale Japoniei sunt ridicate arcuri de triumf și stindarde arborate pe prăgini extra-ordinar de lungi pentru a serba cu demnitate evenimentul măreț al apropiatei căderi a Port-Arthurului. Orașul este fără încetare bombardat zi și noapte atât de pe uscat cât și de pe mare. Cum anunță o telegramă din Tșifu, Japonezii au ocupat șirul de munți dintre muntele lupului și Takusan, la nord au pătruns deja până la Palientsang, iar la vest redutele cele mai tari se află deja în mâinile lor. Litoralul vestic al peninsulei începând dela sinul de mare numit al porumbelor până la sud se află întreg sub protectoratul Japonezilor, așa că nici o navă nu poate sosi acolo fără să nu fie observată și examinată de Japonezi.

La sud-vest însă Japonezii n'au putut cuceri până-acum muntele Liaotesan, din cauza minelor suterane.

Câte-va trupe de eclerori să mișcă deja în apropierea liniei interioare de apărare a Rușilor, aceste trupe se silesc să taie la ocaziune bine venită conductul electric al minelor. Japonezii de altfel deja atât de mult sunt ocupați cu acțiunea lor contra orașului, că nici atâta timp liber nu-și i-au să-și îngroape morții, ale căror cadavre trecute deja în stare de putrefacțiune împrăstie o duhoare, ce devine tot mai insuportabilă și periculoasă.

Londra, 26 August. Daily Telegraph anunță cu datul de ieri din Liaoyang, că la distanță de 75 kl. dela această localitate urmează o luptă inversunată. Atacul general al Japonezilor este așteptat în fie-care moment.

Lupta decisivă.

Succesele Japonezilor pe apă, chiar dându-se știrilor ruse mai mult crezământ decât merită, poartă acum în sine pecetea a ceva decisiv și irevocabil. Flota rusă dela Port-Arthur, după nereușita ultimei încercări de ieșire, un act glorios al curajului, disperării, a fost nimicită sau dată cu siguranță nimicirei în cel mai apropiat timp: — mai sunt încă vase, tunuri, ofițeri și soldați din acea flotă, dar ceea ce se numește o flotă, un corp organizat de prima ordine, pătruns de simțimentul mândru de sine însuși, al acțiunii libere, nu mai există. Si escadra din Vladivostoc se numără acum printre cei de jumătate morți sau îngropați de vii: ea va trebui să înceteze cu totul atacurile îndrăznețe care dădeau inamicului motive întemeiate de neliniște, și a cauza încurcătura în serviciul transportului de întăriri. Dacă se mai adaugă și căderea Port-Arthurului, ce se va întâmpla în curând, succesul Japonezilor pe apă va fi definitiv.

Succesele Japonezilor pe uscat, din contră nu se prezintă ca cele de pe apă; faza pregătirilor nu e trecută, acea a luptelor decisive e încă departe. Dar totuși ar fi o nărozie a tăgădui succesele strategice ale Japoniei. Ele se ved deștul de bine în întinderea bazei și în prelungirea liniei de operațiune, în câștigarea de teren. Nici succesele tactice în luptele singuratică care fără excepție s'au terminat în favoarea Japonezilor nu pot fi negate. Acestea toate însă nu sunt decât premergătoarele victoriei: ele sunt departe de a fi însăși victoria. Înainte ca lupta biruitoare să încoroneze opera, o luptă care merită acest nume, potrivit forțelor intrate în foc, duratei și urmărilor ce le trage imediat după sine, succesul de până acum al înaintării, al manevrei, ba și al luptei nu poate fi considerat ca ceva statornic pentru un timp îndepărtat.

Se pare acum că armata rusă exceptând detașările necesare, s'a întrunit în și împrejurul Liao-yangului și, în rânduri strănse, în poziții întărite, așteaptă atacul iminent al Japonezilor — un atac în adesevăr pe viață și pe moarte. Afară de aceasta, Japonezii câtă vreme Port-Arthurul îi preocupă nu mai pot avea le dispozitie pe câmpul de luptă din Mandșuria, de care se apropie din toate părțile, o forță covârșitoare, o forță care cantitativ aproape asigură victoria. Întrebarea e dacă ei au folosit momentul propice, după cum ar fi trebuit și putut: să-l folosească după marile exemple și învățăminte indiscutabile? Dacă n'au observat mai bine starea de slăbiciune în care căzuse armata rusă după detașarea lui Stackelberg și n'ar fi putut să o mărească prin nimicirea de corpuri întregi? Dacă n'ar fi trebuit să înceteze întreprinderea în contra Port-Arthurului pentru cea din Mandșuria pe care trebuie să se pună un preț mai mare? Acum amândouă armatele sunt aproape una de alta, cu respirația strânsă, cu dinții încleștați, hotărâte să-și apere pielea până la ultima picătură de sânge. Acum și Japonezii trebuie să se gândească să cugete la importanța deciziunii lor. Căci acum, mai mult ca ori-când e în joc și nu e ușoară problema ce este de rezolvat. Dar de altă parte se exagerează importanța fortificațiilor ruse de câmp împrejurul Liao-yangului, dacă se se vede în ele mai mult decât un adaos de forță; frântă odată într'un punct, linia lor nu mai poate fi menținută și apărătorul atacat în flanc și în spate, nu stă în dosul unor gropi adânci și a unor puternice ridicături de pământ. De altă parte, pentru Japonezi, problema nu mai poate fi amânată mult; ceea ce nu se rezolvă acum, cu greu se va mai putea rezolva când întăririle ruse ar intra cu totul și chiar în rândurile de luptă.

Știri mărunte la ultimele întâmplări de pe câmpul de război.

„Daily Mail“ crede că Japonezii nu încep bombardarea forturilor, pentru-că le lipsesc tunurile cele grele, care s'ar fi înecat cu vasul „Hitachi“. Se crede că Japonezii ascund pierderile grele suferite la Port-Arthur. Joia trecută situația în jurul cetății era următoarea: Japonezii n'au mai făcut nici un progres după cucerirea Dealului lupului și Dealului verde și se aflau tot înaintea forturilor, care se întinde dela Liaotiesan (la Apus) până la baia Tauho (la răsărit). Takușanul, pe care Rușii l'au luat îndărăt, se află lângă Dealul lupului și lângă Dealul verde. Orașul îl bombardau de pe Takușan. De fortul Nr. 3, lângă

calea ferată s'au apropiat până la 4 mile, valea despărțitoare era minată. Atacul se desemna spre Apus.

„Daily Telegraph“ află din Hsiungchoceng de Vinerea trecută, din cartierul general al Japonezilor, că la 14 August. st. n., poziția de căpetenie a Rușilor, care apăra Liaoiangul, ar fi la opt mile la Nord de Haiceng și la calea ferată la Kautinampo. Dealurile le-au întărit bine. Poziția Rușilor se întinde spre apus dela Ansancian, având cavalerie și pedestrime pe malul apusean (?) al Liaoului (?) „Daily Mail“ află că Liao (?) s'a vârsat și că Mukdenul e încunjurat ca de un lac. Japonezii vor ataca pe Ruși din trei părți, dar așteaptă să înceteze ploaia. „Kölnische Zeitung“ află din Petersburg că toată Mandciuria e o mlaștină. Apa curge așa de adâncă și de cu putere pe lângă calea ferată, încât abia pot ținea piept caii, iar tunurile nici vorbă de mișcat din loc, firește că nici pedestrimea. Orașele sunt inundate. Tot ce s'a spus despre anotimpul ploilor e nimic față cu realitatea.

„Matin“ asigură că Kuropatkin n'are de împotrivit Japonezilor mai mult de 150.000 de oameni, din care urmează a se scoate pierderile. Japonezii ar avea 250.000. În timpul ploilor ar mai avea a sosi din Rusia 120.000 de oameni, ceea-ce ar fi mântuirea lui Kuropatkin, dacă ploaia ține mult și împiedecă de ajuns mișcarea Japonezilor. — La Vladivostoc ar fi 40.000 de Ruși. — La Port-Arthur se aflau 47.000, din care trebuie, ca acuma, au căzuți, 10.000.

— Vasul de comerț, german, „Tiberius“ a fost trimis cu cărbuni dela Sydney la Tsingtau; de acolo l-au trimis la baia Olga și de acolo la Vladivostok. La 10 Iunie, pe când descărca în acel port, a dat de o mină. Echipagiul s'a întors prin Siberia, în 24 de zile, la Lübeck mina a spart două compartimente, dar vasul nu s'a scufundat ci a fost tras pe țerm. Pe când se afla echipagiul în Vladivostoc, aceeași soartă a avut vaporul din Hamburg, China, aproape la același loc. Dela acesta s'au înecat patru mateloți.

— Pe de-o parte se spune că Rușii se întind dela Ansancian până la Apus de Liaoho, iar pe de alta că Japonezii au înaintat până la Șikanți, unde Taitsiho se varsă în Liaoho (ori se apropie?). Altă știre dela Kupantse (care nu se vede unde-o fi!) arată că Japonezii ar fi ajuns la Apus de Liaoiang. Asemenea știri încurcate ne face să ne întrebăm: Ce e adevărat în toate? Va fi luptă la Liaoiang? Oprește ploaia operațiile ori nu? Știrile contrazicătoare în privința întâmplărilor de pe teatrul războiului, dovedesc în totdeauna că se apropie un eveniment mare.

Operațiile plănuite se țin secrete; știu de ele numai acei care nu se poate să nu știe. Trupele află ce au de făcut, numai zi cu zi, iar țelul mai depărtat se vede când s'a ajuns la el. Prin urmare nimeni nu poate da știri sigure unui corespondent, ci numai ceea-ce presupune, ce-și inchipue. Dacă știrea nu se potrivește tocmai atunci cenzura îi poate da drumul, căci poate ascunde planul adevărat. Și adevărul fiind unul, iar neadevărul felurit, e lesne de înțeles de ce știrile se bat cap în cap. Mai e că nici nu prea pricep corespondenții traba aceasta și deci balamucul se face mai mare.

Din străinătate.

Tratatul comercial italo-austro-ungar. De oare-ce delegații austro-ungari nu pot primi ca vinurile italiene, care au a intra până la 200.000 de cântare metrice pe an, să plătească vamă numai de 12 coroane la cântar, se pare că guvernul italian s'a hotărât a introduce din nou, un premiu de export, de 5 lei la cântar. Astfel ar face ca taxa vamală să nu aere așa de greu pe podgorenii. Până la 1894 fusese asemenea premiu. Se crede că prin acest mijloc se va regula chestia cea grea a vinurilor și că va fi mai ușor a ajunge la înțelegere și pentru celelalte puncte.

Noul tarif vamal bulgar. Guvernul a remis reprezentăților străini propunerii relative la tratatele comerciale pe baza unui tarif vamal modificat.

Din Bulgaria. Ziarele opoziției atacă guvernul bulgar pentru articolele războinice ce publică presa guvernamentală. «Mir» învinuie cabinetul de Petrof că a făcut cu Turcia o înțelegere menită a împiedeca aplicarea reformelor și acuma învinuie pe Turci că sunt de rea credință. «Mir» zice că Sтамбуловиștii dela putere nu pot dori războiu, dar au nevoie să creeze o opinie publică favorabilă cumpărării de arme și muniții; căci fără asemenea comenzi nu pot sta la putere.

Chestia macedoneană. Unul din ziarurile care se ocupă cu mai multă stăruință de reformele din Macedonia este «Pester-Lloyd». Articolul publicat în numărul de ieri ne aduce câteva vești surprinzătoare din Balcani. Autorul ne asigură că reformele merg spre bine și moti vele de neliniștire se împușează.

Meritul pentru asta se atribuie în primul rând lui Hilmi-Pașa, inspectorul general, om înzestrat cu multe calități de bărbat de stat. Alături de el, organele marilor puteri străine desfășoară—zice-se—activitate continuă, luptând cu greutate de neînchipuit. Împreună au reușit să înlăture revoluția generală, anunțată pentru primăvara trecută. Grație lor atentatele cu dinamică ale Bulgarilor au încetat aproape cu totul; asasinările sunt tot mai sporadice; cu un cuvânt, nu se întâmplă nimic ce ar reclama intervenția unei puteri mari și ar putea, prin urmare, să provoace complicații internaționale.

Stările anarchiste în Macedonia continuă și astăzi, dar convulsivitățile lor se deosebesc esențial de cele din anul trecut. A face ordine mai multă nu va fi cu puțină decât înmulțind numărul jandarmilor. Și aici e greutatea. Poarta a dat până acum răspunsuri negative la notele puterilor străine de-a întări serviciul polițial. La 15 ale lunii curente, ambasadorii au adresat Porții o a treia notă în chestia jandarmeriei, cerându-i un spor de 25 ofițeri străini și de numărul corespunzător al sub-ofițerilor. Poarta ezită și acum, uitând — zice Pester Lloyd — că pentru toată încăpăținarea și întârzierea asta tot Turcia va avea să suporte consecințele.

Englezii în Tibet. Un eveniment tot atât de grav în urmările sale ca și războiul dintre Japonezii și Ruși, e ocuparea cetății Lhasa, capitala Tibetului, de către Englezii.

În alte timpuri, când Rușii n'ar fi fost paralizați, cum sunt azi, de războiul ce li-au impus Japonezii, nu ocuparea sfintei cetăți tibetane, ci numai o încercare de apropiere de ea, ar fi fost semnalul unui războiu crâncen între Ruși și Englezii.

Dar azi, când iaguarul japonez și-a înfipt ghiarele în coapsele Rusiei aceasta trebuie să tacă, deși Tibetul face parte din sfera de influență rusă.

Se știe că acum doi ani aproape Rusia încheie cu China, suzerana Tibetului, un tratat constatator din 12 §§. În virtutea cărora Rusia câștigă dreptul d'a reorganiza armata tibetană după modelul rus, d'a construi drumuri de fier, (având însă îndatorirea d'a respecta anticele monumente religioase): d'a face numai ea, singură comerț d'a nu se tolera nici o altă religie, afară de cea ortodoxă, etc.

DIN ROMÂNIA.

M. S. Regele României în străinătate. — În timpul celor 8 zile ce au urmat dela sosirea M. Sale Regelui la băile Gastein, Suveranul a continuat cura începută, bucurându-se de o de-

plină sănătate, și făcând, de câte ori timpul o permite, lungi preumblări pe jos.

Joi, 5 August, urmând a celebra, printr'un serviciu religios, a 74-a aniversare a nașterii M. S. Francisc Iosif, împărat și rege apostolic, Majestatea Sa Regele, în uniforma regimentului Său austriac, însoțit de adjutantul de serviciu, a mers, la orele 10^{1/2}, dimineața, la biserică, pentru a asista la oficierea aceluia serviciu.

La sosire, Regele a fost primit de autoritățile locale; iar la intrare parochul bisericii i-a prezentat apa sfințită.

După terminarea serviciului religios, Suveranul se întreținut cu persoanele prezente și în urmă luă loc în trăsură, care îl conduse la reședința Sa, în mijlocul călduroaselor manifestațiuni de iubire și profund respect din partea aproape a întregului public dela Bad-Gastein, aflat pe piața bisericii și pe strade.

În cursul săptămânii, regele a vizitat pe A. S. Principesa Hilda de Anhalt și a binevoit a primi în audiență pe principele Max von Rati-bor, ministrul imperiului german la Atena; contra-admiralul von Pietruski, directorul arsenalului maritim dela Pola; Doctor von Korner, consilier imperial la ministerul de externe din Berlin.

Numeroase persoane aflate în localitate s'au grăbit a se înscrie în registrul M. S. regelui, prin cari mulți demnitari și persoane oficiale ale monarhiei austro-ungare, generali și ofițeri superiori din armatele austro-ungare și germane, pe cum și toți Românii ce urmează cura în această stațiune balneară.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 27 August 1904.

— **Congresul catolicilor în Germania.** În orașul Regensburg s'a ținut zilele acestea congresul catolicilor germani, luând parte Arhiepiscopii, aristocrații, preoți și lucrători. Aceștia din urmă au fost reprezentați prin societățile lor în număr de peste 300, iar numărul lucrătorilor se urca la vr'o 10.000. Congresele acestea au început să se țină înainte de asta cu 50 ani și în timpul din urmă se ocupă dinadins nu numai cu chestiuni bisericesti și școlare, ci și cu chestii sociale, situația și îmbunătățirea soartei lucrătorilor etc. Episcopul contele Majlath din Alba-Iulia încă a fost de față și a rostit chiar o cuvântare în limba nemțească. De asemenea au fost reprezentați Francesii și Italienii.

— **Tinerimea română din Hateg.** Vă invită cu toată onoarea la concertul ce-l va da un grup de clerici din seminarul „Andreian” cu ocaziunea tinerii conferenței preoțești Duminecă în 4 Septembrie st. n. a. c. Hateg, în August 1904. Începutul la 7^{1/2} ore seara venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Prețurile: locul I. 3 cor., locul II. 2 cor., locul III. 1 cor. 40 fil., parter 1 cor. Suprasolviri benevole se primesc cu mulțumită. Comitetele. Bilete se află de vânzare în prăvălia dlui B. Popovici. După concert, urmează dans.

— **Donațiune.** Maj. Sa Regele a dăruit din cassetta sa privată 10.000 coroane pentru incendiații din orașul Gyöngyös.

— **Congresul de pace internațional din Boston.** Din New-York vine știrea, că în biserica Tremont din Boston se va deschide la 3 Octombrie al XIII congres de pace internațional, la care va trimite reprezentanți ilustrii Franța, Anglia, Germania, Austro-Ungaria și România, precum și alte state. Programul congresului încă nu este definitiv stabilit afară de unele puncte: anume, la 3 Octombrie la amiază va bineveni pe oaspeți primarul din Boston, guvernorul statului Massachusetts și reprezentantul guvernului Statelor-Unite, la cari alocuțiuni vor răspunde mai mulți dintre sosiți în numele guvernelor lor. Seara va ținea un membru european probabil baronul D'Estournelles vorbirea de deschidere. Conferențele vor dura până în 7 Octombrie și numai nainte de amiază. D. a. se vor aranja festivitățile,

excursiuni, reprezentațiuni și meetinguri publice.

— **Urağan la Roma.** Un ciclon a distrus o casă la Sorrente, îngropând în ruine 9 persoane, din care 3 au perit. Celelalte au fost scăpate.

Alte 30 case amenință să se prăbușească.

Steamerul «Lucia» s'a înisipat; numeroase bărci s'au găndat. Sunt 2 victime.

— **Marea grevă din Marsilia.** Capitanii transatlanticilor solidarizându-se cu contramaștrii dela șantierile navale, au decis ca toți ofițerii marinei comerciale să debarce.

Există suspendare generală de muncă pe cheiul în docuri și moluri. Toate șantierile sunt închise. Patru transporturi ale statului au fost armate pentru a asigura serviciul poștal cu Tunisia și Algeria.

— **Infamille Grecilor macedoneni.** Atitudinea Grecilor din Macedonia ne pune la îndoială temperamentul acestui popor.

Subjugați de Turci, n'au ridicat până la aclamările lor, și au existența națională, pe care zicem că le exercită otomanii împotriva poporului elen.

Acum, fără a fi măcar stăpâni de drept pe Macedonia, cum erau Turcii peste Grecia, au avut acte împotriva celor mai elementare drepturi de libertate și toleranță.

Ei profanează înormântările Aromânilor, amenință și terorizează.

Ba merg cu îndrăzneala până a batjocori pe consulul României din Ianina și a insulta, prin acte nevrednice nici de barbari, localul consulatului român.

Și de ce toate aceste acte odioase și barbare?

Fiind-că populația românească din Macedonia voeste să vorbească românește, să aibă școli în care să învețe limba maternă și biserici în care să se officieze în limba lor.

Chiar dacă Macedonia ar aparține politicește Greciei, populația românească de acolo după cele mai elementare principii de politică și civilizație modernă, ar avea dreptul la o cultură națională. Actele pe cari le comit Grecii din Macedonia, scandalurile când samovaluice când nervoase și nedemne la care se dedau în potruiva Românilor nu ar avea o justificare nici măcar atunci când Macedonia ar fi o provincie grecească.

Cu atât mai mult aceste scandaluri nu pot fi tolerate când șovinismul și intoleranța se exercită într-o țară care nu le aparține.

Și dacă într-o provincie de sub dominația otomană, Grecii comit asemenea atentate la existența națională a unui popor, cum s'ar purta acești oameni, într-o provincie care ar aparține politicește Greciei?

Creдем că sublima Poartă, ai căruia supuși devotați și credincioși au fost și sunt Aromânii, va lua toate măsurile să supue accesele de nebunie șovinistă ale Grecilor, atât pentru liniștea imperiului cât și pentru prestigiul și autoritatea statului căci continuarea unor asemenea scandaluri, ar însemna că Macedonia de fapt nu aparține Turciei ci bandelor grecești.

— **Universitate în Alba-Iulia?** Unele ziare vestesc că la episcopatul r. catolic din Alba-Iulia a sosit deja concesiunea preatnată pentru înființarea unei universități r. catolice în Alba-Iulia și că în curând se vor începe lucrările de clădire. Mijloacele pentru susținerea universității le dă în cea mai mare parte fundațiunea fostului episcop Fogarassy, care testase „statului r. cat. ardelean” (erdélyi r. kath. status) 100.000 de florini pentru înființarea universității. Fundațiunea aceasta în restimp a crescut peste un milion.

— **Episcopie sub sechestru.** La ordinul din 18 August al Majestații Sale ministrul de culte a sechestrat averea episcopiei rom. cat. dela Rozsnyó. Episcopul dela Rozsnyó Ioan Ivánkovics ajunsese în mare lipsă. Episcopatul dela Rozsnyó îl aducea 24.000 florini venit anual, dar cu atâta n'a putut trăi episcopul. Nu era om chelțuitor și iubitor de pompă, ei era prigonit de soarte. Dinsul a trebuit să ajute cu suine mari pe tatăl său, care era negustor și dase faliment. Cumnatul episcopului înnebunise și episcopul trebui să îngrijească

de el și de familia lui. Nu-l mirare, că episcopul a făcut datorii în speranța, că din venitul episcopiei va achita datoriile. Datoriile au fost de 1 1/2 milioane coroane și nu le-a mai putut plăti. În timpul din urmă nu putea plăti nici pe proștii dela Curtea sa. A mai ajuns în cea mai critică situațiune financiară. Ministrul aflând acesta a sequestrat averea episcopiei. Se zice, că s'au aflat și multe neregularități și lipse în administrarea averii episcopiei. Acum episcopul Ivankovics va trebui să-și dea demisiunea și atunci va primi o rentă anuală de patru mii coroane și se va retrage în vre-o mănăstire fără nici o rentă. Se așteaptă cu interes consecvențele.

— **Sinuciderea lui Cornel Pop Păcurariu.** „Universul“ din București sosit azi, aduce trista știre, că Cornel Păcurariu și-a pus sfârșit vieții printr'un glonț în spitalul Colțea, din București unde era în căutarea dlui Dr. Stoicescu. Sunt vr'o două luni de când Cornel Pop Păcurariu, în vârstă de 40 ani, căzu bolnav de endocardită. Văzând că boala nu i-se ameliorează și neputând să mai îndure suferințele, s'armanul Păcurariu își puse capăt zilelor alaltăieri la orele 11 și 10 m. Glonțul de revolver ce și l-a descărcat în timpla dreaptă, i-a provocat moartea instanteneă. La sinucis s'au găsit 15 scrisori, pe adresa mai multor persoane. — Corneliu Pop Păcurariu e originar din Șard (comit. Alba-Infl., Transilvania). A absolvat studiile teologice în seminarul din Blaj, apoi a fost redactor la „Tribuna“ din Sibiu și într'un proces de presă a fost osândit la un an închisoare de stat, osândă, ce și-a făcut-o în închisoare din Năsăud. Păcurariu trecu apoi în România, unde ocupă postul de revisor școlar, ear acum în urmă era funcționar la Creditul rural (București). Păcurariu a fost un caracter sincer și blând, suflet pătuns de dragostea câtră neam. Moartea lui lasă regrete adânci și unanime. — Fie-l țărina ușoară!

— **Pătania tragedianei A. Sandrock.** Tragediana vieneză Adela Sandrock a încercat zilele trecute pentru prima oară să debuteze în Ischl ea cântăreață de operă în rolul Margaretei din opera „Faust“. Debutul acesta însă nu i-a succes și din cauza aceasta nu mai voia să pășească seara a doua în opera Carmen. Directorul teatrului a înlocuit-o deci a doua seară cu o primadonă recunoscută ca bună cântăreață. Publicul însă, care se prenumera înaintea și pentru opera „Carmen“, în care tragedia Sandrock avea să debuteze, a cerut banii înapoi, declarând, că mai bucuros voiește pe prețuri mari (32 cor. logea, 8 cor. parter) să asculte o „Carmen“ mai inferioară, decât pe lângă prețurile obișnuite o primadonă cu renume.

— **Papa și jurnalistul.** Un jurnalist primit în audiență la Vatican, a prezentat papii un condei, pe care papa l-a binecuvântat zicând: „Astăzi nu există vocațiune mai frumoasă, ca vocațiunea de jurnalist. Predecesorii mei binecuvântau spadele luptătorilor creștini, ear eu sunt fericit, că pot implora binecuvântarea cerului asupra activității unui jurnalist creștin“.

— **Călătoria împăratului Wilhelm la București.** Din Berlin se telegrafează, că și din parte semioficială se confirmă știrea unui ziar din București, că anume împăratul Wilhelm va face la finea lunii Oct. o vizită regelui României la București.

— **Botezul moștenitorului de tron rus.** Principele Ludovic de Battenberg, care vor reprezenta, primul pe împăratul Germaniei și cel de al doilea pe regele Angliei la botezul marelui duc moștenitor Alexe, au sosit la Peterhof.

Au fost primiți la gară de țar și de marii duci.

— **Din cercuri diplomatice.** Ambasadorul Englez la Roma, Sir. F. L. Bertie, a fost numit în aceeași calitate la Paris.

— **O sentență a judecătorilor englezi.** În Iunie 1902 a fost găsită cu gâtul tăiat în bucătăria ei fata Roza Harsenti. Pe mașina de bucătărie s'au găsit preparative pentru arderea cu petrol a corpului victimei.

Un predicator anume Williams Gardiner fu arestat sub bănuiala de a fi autorul crimei și după o lungă instrucție fu trimis înaintea juraților.

Dovezile contra lui erau zdrobitoare. Gardiner, deși însurat, avea relațiuni intime cu asasinata care trăia în satul Peasenhall.

Gardiner era învățătorul unei școli de adulți de Duminecă, pe care o frecuenta și Roza Harsent și s'a observat că Gardiner și Roza se întâlneau înaintea și după școală în biserică pe ascuns.

Gardiner a fost în seara care a precedat omorul în locuința fetei: S'a dedus că nimeni altul nu e vinovat decât Gardiner și toată lumea se aștepta la condamnarea lui.

În alte țeri condamnarea s'ar fi pronunțat și Gardiner n'ar mai fi fost printre cei vii. În Anglia, însă se cere unanimitatea pentru o condamnare și unanimitatea n'a putut fi întrunită.

La prima înfățișare unul dintre jurați ar fi refuzat să consimtă la condamnare. Acuzatul a fost reținut în închisoare și după câte-va luni procesul se înfățișă din nou.

După prima înfățișare publicul a luat apă rarea lui Gardiner, și entuziazmul fu mare când nici la a doua înfățișare nu se putu obține unanimitatea pentru condamnare.

Procurorul recunoscu, că în împrejurările date nu se va putea obține o condamnare și renunță la urmărire. Gardiner fu pus în libertate, dar nu fu achitat, ci numai pentru-că nu s'a putut dovedi vinovăția lui.

Acum după doi ani dela acel eveniment, un soldat care se află în închisoarea militară din Dover, a declarat că el e autorul omorului Roser Harsent pentru care cât p'aci era să fie osândit și executat un nevinovat.

— **Origina generalului Stoessel.** „Wiener Allgemeine Zeitung“ află că generalul Stoessel, comandantul dela Port-Arthur, este de origină austriacă și este născut în Brünn, capitala Moraviei.

Stoessel a emigrat încă de tiner în Rusia unde a îmbrățișat religionea ortodoxă.

Familia lui Stoessel era de origină israelită. Verii generalului trăesc încă la Brünn precum și la Nicsburg. Cu verii săi din Brünn, Stoessel ar fi întreținut în totdeauna corespondențe.

— **Aviz. P. T. Domnii membrii al Reuniunii învățătorilor români gr.-or. din diecesa Caransebeșului** care vor participa la adunarea generală a Reuniunii ținând în Biserica-albă la 29 și 30 Aug. (11, 12 Sept.) a. c. sunt poștiți a se însinua pentru obținerea castelelor la dl Simeon Bozanciu, director de bancă în Biserica-Albă, și anume cât de timpuriu, de oare-ce se va îngriji de încortelarea numai a celor la timp însinuați. Becaș-montană în 12/25 August 1904.

— **Soldați resvrățiți.** Din Paris se comunică știrea, că rezerviștii detașamentului I. al regimentului 32 de infanterie s'au resculat în contra căpitanului lor în curtea casarmei, din care, că acesta li-a lăsat să facă exercițiu cu două ore mai mult, decât pe soldații celorlalte detașamente.

— **Contra socialiștilor.** „Erkven Vestnic“, ziar bis. sârb. arată că sfântul sinod al Bulgariei a cerut măsuri în potriiva învățătorilor socialiști, care au luat la congresul din urmă o hotărîre pentru desființarea învățământului religios în școala primară. Sinodul a mai cerut preoților să aibă ochii deschiși față cu asemenea apucături.

— **Muzeu de istoria naturală.** Săptămăna trecută s'a început la București, pe locul cuprins între piața Victoria și șoselele Kiselev și Filantropia, lucrările de executare a unui palat pentru muzeul de istorie naturală. Suma prevăzută pentru executarea lucrărilor e de 350 mii lei. Clădirea se va compune din o parte centrală (subsol, parter și etaj) și din etaj și din două aripi, care au și un al 2-lea etaj. Ornamentația exterioară a clădirei va fi făcută după stilul corinthian. În partea centrală a muzeului va fi o sală mare de 40 m. p. pentru expoziția modelelor mari de animale, păsări, etc. Ea va avea un etaj cu galerii de 200 m. p. prevăzute cu balustrade și susținute de coloane ornamentale în stil doric. În subsolul părții centrale se va putea instala un acvariu pentru pești de apă dulce, precum și un altul pentru pești de mare. În aripele clădirei vor fi număroase săli pentru muzeu, pentru laboratoare, precum și pentru colecțiunile științifice. Suprafața sălilor de muzeu va fi de 1200 metri pă-

trați, iar aceea a camerilor de studiu și colecțiunilor științifice de peste 3000 m. p. Diferitele părți ale clădirei vor fi separate cu totul unele de altele, ear despărțirea între etagele, unde vor fi sălile de muzeu, va fi făcută de beton armat și grinzii de fer. O sală foarte mare de peste 160 m. p. va servi ca sală de conferență pentru studenți și conferinți populare. Muzeul de istorie naturală așezat între unul din locurile cele mai frecventate, la întretăierea liniilor de tranvaiu din toate direcțiunile Bucureștilor, va îndeplini de sigur frumosul rol de educător al masselor populare. Proiectul muzeului a fost întocmit astfel încât clădirea să se poată mări și când va fi completă se va putea asemăna cu cele mai importante muzee din capitalele Europei.

— **Decretul de amnestie al țarului.** Cu ocaziunea nașterii Marelui Duce Moștenitor un decret de grație a fost publicat.

Decretul suprimă pedepsele corporale ale țeranilor și ale soldaților din armata de uscat și marină.

Rămășițele datorate din impozite de țeran, precum și avansurile ce li-s'au dat cu ocaziunea recoltelor rele sunt iertate.

Criminalii politici care dau probe de o bună conduită pot să-și recapete drepturile lor politice după expirarea pedepsei lor și după recomandăția ministrului justiției.

Crimile politice rămase nedescoperite timp de 15 ani până la nașterea moștenitorului tronului, cad sub dispozițiunea legii de prescripțiune.

Criminalii politici refugiați în străinătate, care voesc să reîntre în patrie, pot să ceară autorizația necesară.

Decretul imperial acordă Finlandezilor diverse concesiuni, ear guvernatorul general al provinciei primește ordinul de a lua măsuri pentru îmbunătățirea soartei acelor, cărora li-s'a interzis șederea în Finlanda.

Familiile ovrești care s'au substras dela serviciul militar, sunt ertate de amenzi la care sunt condamnate.

Statul ia în sarcina lui creșterea și instrucția infirmilor tuturor combatanților căzuți în războiul din Extremul-Orient.

— **Țarul papă budic.** Marele șef al religiunii budice, Dalai Lama, din Lhasa, a conferit țarului Nicolae II titlul de îngrijitor lumesc al religiunii lui Budha.

Acest titlu l'au avut numai împărăția Chinei.

Dar Dalai Lama, văzând slăbiciunea acestor împărați, slăbiciunea ce s'a dat pe față când cu războia boxerilor și ocuparea Chinei de către trupele aliate europene, a crezut de cuviință să-și caute un alt protector, pe care l'a și găsit (Ianuarie 1904) în Țarul cel alb.

Prin aceasta concordatul între marele șef budist din Lhasa și împăratul Chinei, încheiat la 1721 s'a resiliat de fapt, deși virtual el mai există, astfel că azi budismul are doi șefi lumesci, unul vechi, împăratul Chinei; celalalt nou, țarul Nicolae II, ceea ce-l face pe acesta să fie un fel de dublu papă budico-ortodox, cu putere religioasă peste 600 de milioane de suflete. (!!!)

— **Darurile țarului.** Cu ocazia botezului marelui duc moștenitor, țarul a conferit mai multe decorațiuni, printre care Ordinul Sf. Alexandru Newski ministrului de justiție Muraviev și ministrului agriculturii Yermolow; același ordin în briliante contelui Lamsdorf, ministrul afacerilor străine.

Ordinul Vulturului alb, generalului Woronsow-Daskoff și lui Witte, președintele comitetului ministrilor; ordinul Vladimir, clasa II-a, comandantului primei escadre dela Vladivostok, vice-amiralul Berzobrazow.

Principele Khilkow, ministrul căilor de comunicațiune, a fost numit secretar de stat.

Un ordin de zi al țarului suprimă regiunea militară finlandeză și o încorporează la regiunea Petersburgului.

Alte ordonanțe cu diferite grații particulare au fost emise privind exclusiv armata și marina.

— **5 milioane restanță de dare.** Starea tristă economică a țerei noastre o arată în mod neîndoelnic enormele restanțe de dare. De pildă în comitatul Torontal erau la finea anului 1903, 3,057.365 cor. 12 bani restanțele de dare. Pen-

tru cuartul I, II și III al anului 1904 ar trebui să se plătească 6,075.454 cor. 10 bani contribuție. La oalta este deci datoria de contribuție a cetățenilor din Torontal 9,132.819 cor. 22 bani. Din aceste s'au descris 129.853 cor. 18 bani și s'au plătit 3,198.037 cor. 73 bani. A rămas deci o restanță de 4,804.928 cor. 31 bani, ceea-ce cu restanța contribuției militare de 291.165 cor. face la oalta peste 5 milioane restanță de contribuție. Situația se îngreunează și mai tare în urma secetei, ce băntuie de 2 luni neîntrerupt.

— **Foamete în armata rusă.** Inșile ziarele ruse recunosc, că armata din Mandciuria nu odată are zile de negru post, din cauza că nu capătă destul menaj, trebuind acesta domnilor ofițeri, cari pe lângă proviziunea aleasă și delicată mai capătă și șampanie, până când bietul Ivan Ivanovici este silit să facă marșurile îndărăt istovit de puteri fără măcar un strop de vutki, care l-ar mai inviora, și încurajia mai mult decât zece vorbiri eroice plastografiate ale comandanților. Cunoscutul raportor rus de pe câmpul de război Nemisovici Dancenko spune, că numai o singură dată a băntuit foame între trupele din Mandciuria, dar și atunci din cauza nevestei (!!!) generalului Stackelberg (cel trimis de Kuropatkin să despresoare Port-Arthurul, dar care a primit un strașnic *memento* la Vafangku din partea lui Oku N. R.). Intimplarea a fost așa, că în ziua aceea trenul nevestei generalului a stat locul (oare de ce?) la mijloc de drum, impedecând astfel trenurile cu proviziuni pe seama soldaților, cari pot chiar muri de foame, dacă Excelența așa a binevoit să se pună curmeziș în cale, până ce va găta cu admirarea „faptelor vitejești“ ale bărbatului ei. Aceste fapte splendide militare au constat în aceea, că generalul nici n'a fost de față în lupta de lângă Vafangku! — ci golia la șampanie în cupeul său. Această șampanie era ținută pe ghiță, ear pe seama celor răniți nu se putea capăta ghiță de fel, ci erau siliți să moară cu zecile din cauza aprinderii rănilor! — Unde este aci basa morală? Ear succes fără asta poate-se închipiui?

— **Vorbirea lui Kuropatkin.** De pe câmpul de războiu se vestește, că generalisimul rus Kuropatkin, trecând trupele în revistă la stațiunea căii ferate dela lantai, a ținut o vorbire de încurajare trupelor demoralizate și destrămate, în cari a mai turnat nițel dub. De sine înțeles, că atunci, când nu se mai poate ajunge cu alte mijloace să raportezi fie-ori cât de proastă învingere asupra „măimufelor“ japoneze, cari de atâtea ori și atât de urit au păcălit și până acum ursul muscălese, — atunci zic, se recurge de ordine la fraze, presupunând, că generalul comandant este cel puțin orator mai de dai doamne, dacă cu strategia a isprăvit. Și Kuropatkin a ajuns cam pe aceeași doagă, de aceea își ia refugiul la'oratorie, căutând să imprumute *putere* din *puterea* cuvântului, care câte odată în adevăr săvârșește minuni. Dar cum Kuropatkin nu este un Washington, și Rușii țărului nu sunt feciorii bravului beliduce american, cari să știe pentru ce mor, și să se inspire de cutare ideal, de pildă al apărării patriei, al iubirei de neam și altele: nici efectul, ce se așteaptă dela cuvintele sale de îmbărbătare, nu va produce cine știe ce minuni. Fabius Cunctator al Rușilor a grăit cătră bravii săi astfel:

— „Japonezii sunt un adversar forte, perseverant și puternic. Multă osteneală ne va costa, până îi vom nimici (total ??). Sunt bine înarmați și aprovisionați cu toate cele de lipsă, sunt obișnuiți cu regiuni muntoase și au o tactică proprie (ceea-ce Rușii n'au de fel N. R.). Nutresc însă speranța, că Daghestanii (soldați ruși în Caucaz), adeverații fii ai Caucazului (cu ce or fiăștia mai bun decât vestiții cazaci? N. R.) vor putea să dea pept cu succes cu dușmanul. De alt-cum nici eu, nici voi, nici altul din oștenii mei nu ne vom putea rentoarce în patrie până atunci, până când nu am sfârșit total pe dușman. (Multa tulit fecitque sudavit!)

— **Triumful unui orb.** La concursul de agregatiune în litere ținut la Sorbona zilele acestea a eșit cel dintăiu dl Willey Demezerets, absolvent al școlaei normale.

Triumfătorul e orb.

— **Un concurs original.** Un ziar de mode englez organizează între cititorii săi un concurs oare-cum original.

Un juriu de grafologi este însărcinat să examineze autografele trimise de cititori, și să

destine premiul acelorora care relevă caracterele cele mai nobile și calitățile morale cele mai înalte.

— **Templu în Roma.** Zilele acestea s'a inaugurat noul templu israelit în Roma. Templul pe Lungotevere Cenci fațada spre piața del Pianto. În discursurile care s'au rostit cu această ocaziune, s'a relevat importanța rid cării unui templu toemal în Roma, unde se află și arcul lui Titu, care reamintește dărîmarea Ierusalimului. Rabinul cel mare cavalerul Vittorio Castiglioni a terminat discursul său, urând prosperitate familiei regale și auspicând un timp fericit, când toată omenimed „va adora un singur Dumnezeu“ (jidovesc?).

— **O urmare a războiului ruso-japonez a fost în împărăția lui Mikado și armătoarea:** Au chemat la arme atât de mulți funcționari dela drumurile de fier, încât s'a simțit trebuința de a-se chema femei, ca să ocupe locurile vacante. Astfel de câte-va luni pe linia Sanuki, una din cea mai importantă a Japoniei, serviciul bagajelor, controlul biletelor și serviciul în vagoanele de mâncare sunt incredințate toate femeilor. Pentru ultimul serviciu candidatele trebuie să împlinească cinci condițiuni: 1) Să aibă un exterior simpatic. 2) Să fie deplin sănătoase. 3) Să se poarte bine 4) Să aibe un trecut nepătat. 5) Să poseadă o instrucție superioară. Diplome universitare, preținse dela femeile cari serverse în vagoanele de mâncare, e culmea civilizației japoneze!

Mai relevăm încă două puncte din regulamentul impus acestor slujitoare ambulante: Le este interzis de a primi bacșiș și de-a ride și a-și petrece cu călătorii. — Să fie asta oare mai mult o glumă reutăcioasă din partea japono-fagilor?

Recomandăm în deosebită atențiune a publicului românesc prăvălia și atelierul dlui Hartmann l'au (Boros Béni-tér nr. 161 em. 14) de porțelan și maiolica. Aci se primesc colorări și pictare de vase de porțelan și maiolica după dorința. Aci se pot căpăta tot felul de vase de prânz, de dejun, de teă etc.

Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui Hauer Lajos farmacist în ARAD (Pécskai-út).

Recomandăm spre binevoitoarea atențiune a st. nostri cetitori inserția de mai jos a dlui Pollák Sándor.

Felurimî.

Din viața lui Krüger. Acum, că bătrânul Krüger și-a dat sfârșitul obștesc, presa universală, care a urmărit tot-dauna cu simpație toți pașii bătrânului president, scoate la iveală din viața fostului șef al Transvaalului o mulțime de date interesante și hazlii.

Interesante din viața lui Krüger sunt mai ales acele ceasuri, când era ales arbitru în cestiuni de litigiu între Buri. Buriile aveau încredere neclintită în sentimentul de dreptate și legalitate al bătrânului president, iar judecata lui întrecea adeseori proverbiala judecată a lui Solomon. Iată un asemenea cas: Bătrânul president sta întins, scoțând valuri de fum din lulea sub scutul balconului său. Să înfățișează două Buri, cari stăpâniseră până atunci în comun un petec de pământ, și acum voiau cu tot prețul să-l împartă în două. Krüger asculta liniștit cearta celor două litiganți, cari p'aci era să se ia de p'er „Știi ce?“ îi întrerupse dintr'odată moșul Krüger, (unul din voi va înjumătăți moșia, așa precum îl va tăia capul, iar cel'alt își va alege din cele două jumătăți partea care îi va conveni!“

Un caz hazliu despre umorul bătrânului president: Intr'una din dimineți moșul Krüger stă la cafea cu un vechiu cunoscut al său, care venise dintr'o mare depărtare să-l cerceteze și să-l ceară un favor. „Frate Paul“, începu bătrânul bur, „eu te cunosc pe tine de mult, am venit la tine să-ți cer un loc în guvernul țării. — „Ști scrie și ceti?“ — „Ba, de și de scris nu știu, serie, dar știu ceti!“

„Vezi asta e cam rău. Fiind-că nu știu să scrii, te-ași putea pune numai ministru, dar de asta dată n'am pentru tine nici un post v cant de ministru“.

Înțelepciunea bătrânului conducător al Burilor a recunoscut-o la timpul său într'o apropiere foarte elogiioasă și principele Bismarck. Sir Charles Dilke, fost subsecretar de stat, relevă următoarea declarațiune a cancelarului

german: „M'ati numit mai adineaori primul di plomat al veacului. Vă înșelați. Odinioară Cavour a fost fără îndoială mai rafinat, mai viclean, pe scurt înzestrat cu mai mult talent diplomatic decât mine. Astăzi trăește un bărbat care mă întrece și pe mine și pe Cavour. Acesta este presidentul Krüger. El n'are la spatele său o oștire puternică, un imperiu mare ca noi, el e sigur încunjurat de un popor mic de plugari, dar cu puterea creatoare a sufletului său, ar eși pe teren cu ori-care din noi. Am avut mai multe negocieri cu el, și mărturisesc că nu odată m'a adus în perplexitate“.

Convocare.

În sensul §-lui 17 din Statutele Reuniunii învățătorilor Români dela școlaele confesionale gr. or. din diecesa Caransebeșului, se convoacă *adunarea generală ordinară* a Reuniunii la *Biserica-Albă* pe zilele 29 și 30 August (11 și 12 Septemvrie) a. c. pe lângă următorul

PROGRAM:

Sedința I.

Duminecă în 29 Aug. (11 Sept.) înainte de amezl.

1. La 9 ore participare la sfinta liturgie și chemerea duhului sfint.
2. La 11 ore deschiderea adunării.
3. Raportul general al comitetului.
4. Alegerea comisiunilor.
5. Tema: „In ce chip își poate câștiga și susține învățătorul autoritatea și respectul în și afară de școală“. Referent: Mihai G. Crăciun.

Sedința II.

Aceeș zi după amezl.

6. Tema: „In ce măsură poate contribui casa părintească la educațiunea școlară.“ Referent: Petru Bandu.

Sedința III.

Luni în 30 Aug. (12 Sept.) înainte de amezl.

7. Rapoartele comisiunilor esmise în ședința primă.
8. Defigerea locului pentru proxima adunare generală.
9. Propunerii.
10. Alegerea funcționarilor și a comitetului Reuniunii pe anul 1904/5.
11. Dispozițiuni pentru verificarea protocolului.
12. Încheierea adunării generale.

Din ședința comitetului Reuniunii ținute în Lugo la 25 Iulie (7 August) 1904.

Traian Hențu,
vice-president.

Ioan Marcu,
notar I.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Bihoreana“ publică concurs pentru ocuparea postului de casar la filiala din Tince (Tenke).

Concurenții sunt rugați să-și înainteze recursurile direcțiunei institutului cel mult până în 10 septemvrie 1904 ori să le prezenteze în persoană directorului executiv Dr. Coriolan Pap.

Postul de casar se îndeolinește de-o-camdată numai interimal pe un de probă cu un salalar anual de 800 coroane plătibil în rate lunare anticipative și are să fie ocupat în 30 Septemvrie 1904.

Cassarul de-odată cu ocuparea postului său are să depună o cautiune de 2000 coroane la cassa centrală a numitului institut.

Oradia, 25 August 1904.

Direcțiunea inst. de cred. și econ.
„Bihoreana“ soc. pe acți

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoșele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odăi.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

In atențiunea părinților!

Este de recomandat, ca haine pentru copii să se procure din prăvălia de haine pentru bărbați a lui

FRANK LEO

Andrássy-tér 9 szám. (vis-à-vis de biserica nouă a Minorităților).

Unde se pot căpăta acum cu apropierea sezonului de toamnă pentru prețurile cele mai ieftine și solide hainele cele mai fine și confecționate după ultima modă.

301

Asortiment bogat de stofe indigene și externe.

Se primesc comande după măsură.

Recomand în atențiunea binevoitoare a iubitorilor de sportul vânătorii

Căputurile de vânători

pregătite din postav tivit impermeabil cari se confecționează în atelierul meu.

Croiul recunoscut cel mai bun.

Prețuri solide!

Telefon pentru oraș și comitat

Serviciu prompt!

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. publicului din Arad și jur, că am deschis în

Arad, strada Batthány Nr. 38.

o prăvălie pentru

pictatul de firme și pentru vopsit.

Primește pentru prețurile cele mai moderate pictarea de firme, adrese, de embleme pe sticlă, lemn, tinichea, pânză etc. dela cea mai simplă până la cea mai artistică, precum și vopsiri de biserici etc.

Inscripții pe steaguri, monograme, embleme familiare pregătite prompt și pentru prețuri senzațional de echitabile.

Primește mai departe vopsirea mai simplă, și mai artistică pentru prețuri solide.

Pentru lucru de vopsire pe seama domnilor arhitecți prețuri separate avantajoase.

Când rog spriginul și încrederea p. t. public, totodată promit că pentru lucrul pregătit la mine cu conștiințioasă și punctualitate primesc toată garanța.

Rămân cu deosebită stimă:

297

Kondorossy Imre,
pictor de firme și vopsitor.

Nr. Telefonului în loc și în comitat 407.

Asortiment de piei de fabrică

al lui

322

Veisz și Rosenberg

ARAD, Prăvălia principală: Szabadság-tér 1. szám

Cel mai mare asortiment bogat în Ungaria de Sud în tot felul de mărfuri de piele indigene și din străinătate, articoli și instrumente pentru călciunari, pielari, compactori, frânari. Lucruri pentru ghetă se pregătesc după măsură în timpul cel mai scurt și în modul cel mai exact. Comandele postale se îndeplinesc cu deosebită îngrijire.

Apa minerală naturală cu efect vindecător.

Apă acra de Boholt

e recreatoare, curată ca cristalul și cu efect vindecător.

Amestecată cu vin ori sirop dă o beutura plăcută și recreatoare.

0 sticlă mare (2 litre) 26 fleri

0 sticlă mică (1 litru) 18 fleri.

Se poate comanda și furnisa la locuința dela

Hartmann Samu

magzin de ferarie și coloniale

ARAD, Boros Béni-tér I. Telefon Nr. 373

Comande din provincie se efectuează prompt și echitabil.

311

Apa minerala naturala cu efect vindecator.

Tuschák Vilmos,

argintar.

ARAD, Batthányi-utcza 23, I em. 8 ajtó.

Primesc ori-ce fel de lucru aparținător acestei branșe pentru prețurile cele mai moderate și pe execuțiunea cea mai bună.

310

Asortiment bogat de tot felul de pardesiuri și de Ulster de cauciuc.

Fondat 1874.

A V I S!

Telefon p. oraș și com. 534.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a publicului atât din loc cât și din provincie, că eu începerea sezonului de școală au sosit în magazinul meu nouă costumuri gata pentru bărbați și băeți deci cel ce voeste să târguiască estin și bine să se adreseze cu încredere deosebită la firma mea recunoscută, deja demult ca solidă, unde se economisează cel puțin 20%. Spriginindu-mă pe vechiul meu renume, de care m'am bucurat până acuma, îmi iau voia a ruga pe onor. public, ca toate cele de lipsă să le procure din magazinul meu de haine gata pentru bărbați și copii.

Cu perfectă stimă:

MOSKOVITZ ZSIGMOND

A R A D, EDIFICIUL TEATRULUI.

Prețuri solide și culante.

Croiă elegant.

346

Comande din provincie se efectuează prompt

Bogat assortiment de haine pentru vânători.

ARAD, Tipografia George Nichin.

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în cantitate mare la stabilimentele fabricii de țigle și cărămizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. —

298

ARAD, Hălter Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință, că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 30 (casa proprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai culant.

Primesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile după moda cea mai nouă

în modul cel mai bun executate și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Experiențele de mai mulți ani, făcute în fabrica lui *tfj. Ceiler István*, precum și folosirea de lemn uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută, că în privința asta să satisfac ori-cărei comande.

Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. t. public,

rămân cu stimă:

Pápay Lajos,

măstru-măsar.

289

Novitate de costumuri „Francisc Iosif“.

Bucuri singulare de costumuri p. băeți.

INSERTIUNI și RECLAME.**Prăvălia de fer și deosebite instrumente**

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrásy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în *ferărit pen ru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang. Mașne (sparhert) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru gheață.*

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători. Monopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra peronosporiei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, peneluri și briciuri,

Deposit exclusiv **«AHO!»**.

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221-50

Stabiliment de Hydrotherapie.**„Wällischhof.“**

Stațiune de tren și poștă Brunn — Maria — Euzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Aranjament modern

(pe lângă hidroterapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electri-sare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informații mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

CIOBAN și NADRA

mästru zidar diplomat.

A. R. A. D., Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, faceri de buget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.**Nouă prăvălie de piele!!!**

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că sub firma

Bineth Ignác

am deschis în *Arad, Vörösmarty-utca 1 sz.* o prăvălie de

piele, articoli de ghete.

Activitatea mea prin prăvălii mai mari din loc în decurs de 17 ani m'a îmbogățit cu experiențe, așa încât cum pot satisface pretenșiunile călcăniarilor și pantofarilor atât din loc cât și din provincie.

În asortimentul meu bogat aranjat se află toți articoli aparținători branșei mele.

Pielele șevro și box americane cele mai fine, tâlpi Soudan kalf și vaches de prima calitate.

Cu deosebită atențiune am aranjat depositul meu cu toți articoli și sculele necesare: calapoduri, ață pentru călcăniari, mătasă de tivit, cari stau totdeauna la dispoziția publicului cumpărător.

Am aranjat mai departe și un local provăzut cu mașini moderne pentru croitorie, unde se pregătesc după măsură din materia cea mai bună lucrurile cele mai fine de ghete.

Când recomand atelierul meu binevoitorului sprigin al on. public, garantez totodată și efectuarea promptă și cu îngrijire a comenzilor ce se vor face.

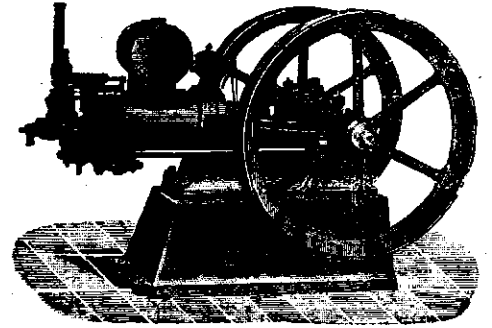
323

Rămân cu deosebit respect:

Bineth Ignác.

Numărul Telefonului 86.

Birou de mecanica și atelier de mașini. Intreprindere de instalațiuni de gaz și apeducte.

BEER ISTVÁN

inginer privat.

318

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS, Küttl-tér

Tot felul de instalațiuni de iluminare de orice sistem, deposit de reflectori, instalațiuni de băi și closete.

Executare specializată de reparațiuni de mașine și cazane.

Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

Important pentru domni și dame!

Pentru 1 fl. 20. trimit ca reprezentant al fabricii de oroloage elvețiene, un orologiu ancre-remotoir de precisiune godlin, capabil de o strapație de 36 ore (garanție pe doi ani) cu lanț aurit frumos. La fie-care orologiu se adaugă gratuit și 150 bucați de giuvaericeale. Filiala fabricii de oroloage de Elveția, *Windisch, Krakovia (Krakau), Postfach Nr. 16 Co.12.*

NB. Spre probă pe 30 zile. Ce nu convine se înapoiază banii.

Primul birou de încasare sub firma Asociațiunea „Incassarului român“

Al. I. Radulescu & Comp.

Strada Nisipari Nr. 24.

Firma împotocolată la Tribunalul de comerț al județului Ilfov 5651 primește tot felul de angajamente pentru încasare, ca: abonamente de ziare cotidiene, de reviste cotisațiuni și taxe pentru cluburi și societăți atât în București, cât și în străinătate.

Serviciu cinstit, condițiuni favorabile. Dare de seamă în fie-care săptămână Lună.

Telefon 423.

Kosár Béla

Timisoara, Józsefváros, str. Bonnaz Nr. 15

Piane, pianine, harmonii, cimbale, fabricate proprii și construcții recunoscute.

Fabricate dela fabrici din patrie și din străinătate.

INSTRUMENTE FOLOSITE.

Diferite automate mono-și multisonne.

Institut de imprumut.

Reparațiuni.

139 8-26

Intonare.

Catalogul cu prețuri gratuit.

BRAUN GUSTÁV

mäsar.

Arad, Petöfi-utca 11 sz.

Primește tot felul de lucru aparținător branșei sale, executat în modul cel mai conștient și cinstit.

Rog spriginul prețios al p. on. public, rămân

Cu stimă:

BRAUN GUSTÁV

mästru măsa.

331

Condițiunea principală a

FRUMSEȚEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

ARAD, Pécskai-ut.

287

Depositul și atelierul de reparare cel mai vechiu de
mașine de cusut și de biciclete în Arad.

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer

288

Biciclete engleze și de biciclete cu motor

Clopoțel electric și telefon.

HAMMER VILMOS

ARAD, Sabadság-tér 7. szám.

Nr. Telefonului 96.

Piane, pianine și note musicale

se găsesc în depositul meu înființat în anul 1850 cu prețurile cele mai moderate, la dorință în rate, eventual pentru

☉ **inchiriat cu luna.** ☉

Pianele mele sunt din fabricile: Bösendorfer, Ehrbar, Hoffmann, Kern, Krämer, Koch și Korselt, Luner Lyra, Petrof, Proksch, Schnabel, Stelzhammer, Stingl, Schweighoffer, Thek și Weszely.

— Primesc repări și acordări de piane. —

În biblioteca mea de împumutare taxa lunară pentru cettit este 1.60 cor. pe lună. De volum 1) fleri.

IOSIF CRISPIN

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 28

99 7-12

Colorare de porțelan și maiolica de artă!

Boros Béni-tér 16 sz 1, em. 14.

Respectuos aduc la cunoștința părților și spriginitorilor industriei de artă maghiară, că în atelierul meu de colorare îndeplinesc colorări cel mai distins gust corespunzătoare.

P. O. Public poate comanda la mine vase de prânz, de dejun, de tea etc. după ori-ce model. Pictez porțelan în mode cel mai bun executat, cu numele, monograme, pentru prețurile cele mai ieftine. Comandele se pot alege după modele gata și din cataloage ilustrate, pe care îl pun ori cărui, care îl cere pe o carte postală, la dispoziție.

Nisuița mea principală este să bine merit de încrederea și îndestulirea on. public.

Primesc pictări de oleu și aquarel etc.

Dau ore la domiciliu damelor iubitoare de pictură de porțelan, maiolica, ear vasele pictate de ele le ard.

Vase de porțelan, maiolica, și sticlă sparte, numai eu sunt în stare aici în Arad să le lipsesc în cupotul meu, pentru a putea fi folosite și mai departe.

Cu deosebită stimă:

HARTMANN PÁL.

284

Cea mai mare fabrică de zidiri de mori și mașini pentru mori în Ungaria de sud alui

Anton W. Saeckl

ARAD, Fa-utcza 1 sz.

327

Primește:

nouă arangiamente și reconstrucțiuni de tot felul de mori de vapor și de apă pentru măcinat fin, globuros și mai puțin fin pentru măcinatul de gris, arangiamente de mori pentru stoarcerea de ulei, pentru despoiarea orezului de coaje, mori automate etc.

Fabrică:

tot felul de mașini pentru mori, mașini pentru gris și pentru scoaterea simburilor din fructele pentru desert, pentru stoarcerea poamelor, mașine pentru cernerea făinei, cicloane etc.

Furnisează:

Sită plană pat. Seck. Mașine pentru gris și despoiarea poamelor de desert, patent Seck.

Seaune pentru cilindre de mori, mașine de ascuțit și curățirea coajei, patent Seck. etc.

Petre de mori franceze sistemul Trapp pentru ori-ce scop de măcinare, și tot felul de articoli pentru mori.

Dispune:

de numeroase și cele mai bune referențe și scrisori de recunoștință asupra zidirilor de mori.

Prețuri moderate!

Lucru solid!

Cea mai bună construcție!

Fabrică de mobile în Arad.

Am onoare a atrage binevoitoarea a
atențiune a m. on. public asupra

fabricii mele de mobile
aranjată în

Arad, colțul străzilor Deák Ferencz
și Lázár Vilmos,

unde se pregătesc paturi de fer, mese, du-
lapuri pentru lavoare, cărute pentru copii
executate în modul cel mai artistic. Cu
începerea sezonului recomand moderatorul
de căldură pentru captoare, cari le am în
vânzare pentru proțuri culante și executate
foarte cu gust.

Fac la comande noi și provăzute cu
gravuri și desemnuri după cerere. Hotelle-
rilor, cafegiilor și proprietarilor de localuri
de vară recomand flegoriile mele și scau-
nele mele de grădini fabricate proprii. Se
primesc reparaturi de mobile, politură și
vopsire de nou.

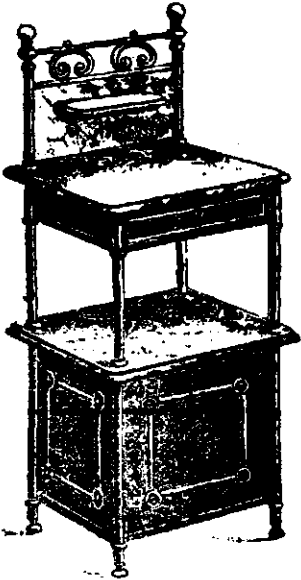
Recomandându-mă binevoitorului sprigin
al on. public din loc și din provincie, ră-
mănem cu perfectă stimă:

FLEISCHER TESTVÉREK

A R A D,

316

Colțul străzilor Deák Ferencz și Lázár Vilmos.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

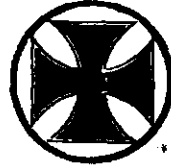
Patent Nr. 66967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă
și folosește contra durerilor de
cap, urechi și dinți, migrene,
neuralgie, împedecarea circula-
ției sângelui, anemie, ame-
țeli, tinituri de ureche, bătaie
de inimă, agărciuri de inimă,
astma, anșul greu, agărciuri de sto-
mac, lipsa poftei de mâncare, răceală
la mână și picioare, slăbirea peste tot,
rouma, podagră ischias, undul în pat,
influenza, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și con-
tra multor altor boale, cari la
tractare normală a medicului
se vindecă prin electricitate.
Însușirea acestui aparat este,
că vindecă nu numai din timp
în timp, ci introduce constant

în corpul omenească binefăcătorul cu-
rent, când pe deoparte vindecă
cu succes boalele afătoare, care
pe de altă parte e cel mai bun
scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat
vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestată incurse din toate părțile lumii,
cari prășese cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste
atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin apa-
ratal meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat sădarnică, rog a proba aparatul
meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu
poate fi confundat cu aparatul „Volta”, care atât în Germania, cât și în
Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu
electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut,
apreciat și răspândit.

Chiar și ieffinătatea extraordinară a crucei mele electro-magne-
tice o recomandă cu înțetire.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburî învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de consti-
tuție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară
și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

FISCHER KÁROLY

fabricator de pânze pe drot, de impletituri de drot, de
site și de funduri de drot de oțel pentru paturi.

ARAD, József főherczeg-ut 8. szám.

Recomandă diferitele sale fabricate de pânză de drot (de
cupru (aramă), fer și de pânză de drot suflat cu ținc, care
ce află în deposit) mai ales pentru mori, fabrice și pentru
șșopuri economice, recomand de asemenea sitele pentru ciu-
rurile ventilatoare Bacher.

Pregătesc impletituri de drot pentru îngrădit grădini, par-
curi, curți pentru găini și păduri de sălbătăciuni, construiesc
ciururi (potreacuri) de ales petricele, nășip și cărbuni de peatră
pentru scopuri de zidire, de mine, de grădinărit, grilașe pentru
ferestre la pivnițe și magazine, receptori de schintei pentru
coșuri la locomotive și de fabrică.

Funduri de drot de oțel pentru paturi,
cari pentru puțința de a se ținea curate sunt foarte recoman-
dabile. Diferite site de păr, fer, cupru (aramă) și mătasă,
coșuri pentru tabac și site pentru cernut, precum și tot felul
de obiecte neînșirate aci se pregătesc și construiesc în cali-
tatea cea mai bună pentru prețuri moderate.

Máringger József

a deschis pe strada Boczko Nr. 2

O prăvălie pentru croitorie de domni

arangiata conform cerințelor moderne, unde se află tot felul de
postavuri indigene și din străinătate pentru haine, și se confec-
ționează tot felul de haine și uniforme după măsură.

Cu deosebită stimă:

Máringger József

309

croitor de haine și uniforme.—Strada Boczkó Nr. 2.

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că
azi am deschis în Arad un magazin de mo-
bile sub firma improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din
Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele
multiple câștigate și a capitalului de circulație sufi-
cient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor ce-
rințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea între-
prindere prețiosului sprigin al on. public, promit că
voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on.
public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă
ndigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stimă:

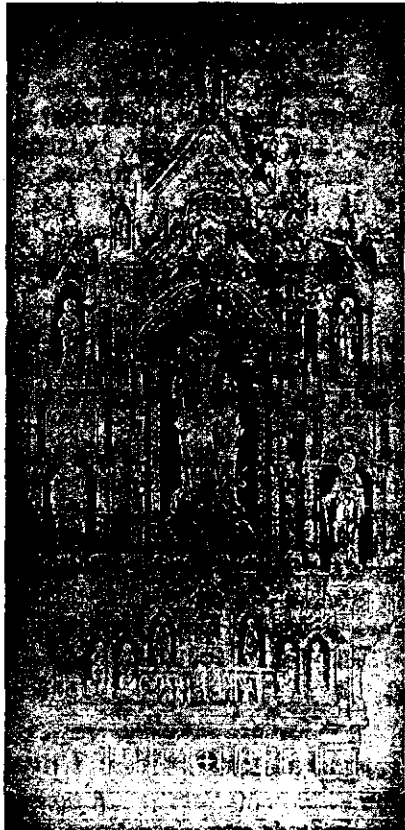
FISCHER J.

măestru tapésie.

Primul institut de artă sud-ungar pentru
zidirea de altare, de sculptură și de aurit.

Temesvár-Józsefváros, vis-à-vis de claustru.

Atrăg atențiunea prea onoratei preoțimi și a d-lor
curatori supremi bisericești, că în atelierul meu pre-
gătesc iconostase noi, altare, scaune episcopice și alte

aranjamente complete bisericești.
Pe iconostas pictez nouă
iconi de artă, afară de aceea
auresc și vâpșesc din nou iconostase vechi. Primesc și vâpșitul de biserică. Trimit schițe de plan gratuit. La dorință călătoresc la fața locului pe spesele mele. Recomand icoanele mele de relief, peatră masivă cu vâpșeală polichronică, statue sante dela 60—180 cm. mărim. *Madonna de Lourdes*, *Inima Mariei de 9 ani* bogat aurite cu vâpșeală polichronică.

De present se pregătește pe seama bisericii din Keszemare: *Inima sfântă a lui Iisus și Madona de Lourdes* în înălțime de 160 cm.

De serviciu prompt și echitabil îngrijește:

140—52

NAGY NEP. JÁNOS

Temesvár-Józsefváros, Bonnaz-utca 6 sz. (casa proprie).

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

în culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, păr barbă, mustăți în cinci minute se pot colora în negru ori brunet. Culoarea e constantă și nu se poate oseb de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

E nesticăcios și modul de folosire foarte simplu.

Prețul 2 cor. 80 fl.

244

Orî-ce păr cărunt își recapătă culoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă frumuseța naturală a părului. Astfel părul blond devine iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face părul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem preface orî-ce păr în culoare atât de plăcută, aurie, în culoarea căneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă, fără a ataca părul. — Prețul sticlă mică 1 cor., sticlă mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.

De mai multe ori premiat.

Nr. Telefonului 184

ALOIS PIFFL

Prima fabrică de metale în Timișoara.

TEMESVÁR, Elisabetopole (Erzsébetváros) Str. Hunyady Nr. 14 (Casa proprie).

Specialist în construirea de apeducte

de instalări de băi, de closete engleze sistemul cel mai nou, de canalizare și de închideri ermetice, contra mirosului neplăcut, invenție proprie, scutită de lege, de aparate pentru spălarea de closete, canale pentru conducerea apei și apei de ploaie, precum și de closete „Millentum“ complete.

Planuri și bugete se dau la cerere gratuit și pe spesele proprii.

Mai departe fabricare de

317

DULAPURI DE GHIATA

de mărfuri de metal, unelte de culină, căzi de băi și de băeți, scaune de băi e aparat de încălzit sistemul cel mai nou, de ornamente de zinc de tot felul, litere de metal turnate și table de inscripții de metal, precum și sigile și embleme de cupru (aramă), mesing și tinichea etc.

Liste cu prețuri stau la dispoziție gratuit.

Cu deosebită stimă:

ALOIS PIFFL.

